

Teatrul Mic VICLENIILE LUI SCAPIN de Molière

Punând în scenă „Vicleniile lui Scapin”, Teatrul Mic a sărbătorit împlinirea a 350 de ani de la nașterea lui Jean Poquelin, cel care sub numele lui Molière avea să dea o strălucire nebănuită comediei. Gestul merită salutat cum se cuvine, mai ales că celelalte teatre nu s-au prea arătat interesate de această comemorare.

Profesorul Romul Munteanu afirmă în programul de sală că „Molière rămâne un scriitor al tuturor timpurilor pentru că a știut să surprindă în comedii sale acele trăsături ale caracterului uman, ce capătă în fiecare epocă o altă formă de manifestare”. Afirmare exactă, care ne poate explica ceva din miracolul dănuirii în timp a opere sale.

Molière crede în perfectibilitatea omului și dovada cea mai convingătoare ne-o dau finalurile comediilor sale, când personajele reușesc să depășească interesele meschine și să se apropie de o înțelegere umană a lucrurilor. Satira, evident, există și încă fără menajamente, dar ea nu este decât un mijloc pentru a converti ființa umană.

„Vicleniile lui Scapin” nu este însă în primul rând o satiră, ci o farsă de geniu. Predomină comicul de situație și se simt puternic amprentele comediei dell'arte: încurcături, haz, bastonade, improvizatii, agitație zgomotoasă. Nimic rău în asta, pentru că piesa e scrisă bine și marele francez a urmărit aici în primul rând comicul și abia apoi satira, ceea ce i-a reușit deplin. Apoi piesa mai are o virtute: consacră în Scapin, tipul de valet isteț, viclean, descărcăreț, ireverențios cu stăpînii săi, personaj ce prefigurează pe Figaro.

Spectacolul Teatrului Mic este, după cite am aflat, producția de absolvire a unui tânăr viitor regizor, pe nume Iulian Vișa, care bineînțeles acum trebuie deja tratat ca regizor, din moment ce piesa montată de el se joacă pe scena unui teatru profesionist cu actori cu vechi state de serviciu.

De la bun început se impune o observație ce ține de psihologia de vîrstă a directorului de scenă: fiind la prima ieșire în public el a căutat să introducă în montarea sa cit mai multe lucruri ca să se vadă că există și un regizor, chiar mai multe decât încăpea piesa. Unele idei sînt bune, altele nu prea. Spectacolul a ieșit contradictoriu și neunitar, vădînd pe de o parte că Iulian Vișa are vocația comicului scenic, dar pe de altă parte că nu are suficientă putere de selecție, lipsindu-i acel echilibru și unitate de viziune proprii unei personalități formate. El a luat piesa numai ca farsă și a mers exclusiv pe această cale pînă la ultimele consecințe. Și-a pus actorii să facă multă mișcare, să se agite, să alerge, să scoată efecte pe cit mai multe replici. Totul este subordonat aici comicului, dar agitația și zgomotul obosesc pînă la urmă. Tânărul regizor posedă un bun simț al ritmului, — ceea ce se vede — spectacolul curge bine, dar e prea încărcat.

Aș vrea să-mi fie înțeleasă bine exigența. Nu i-ar folosi în nici un fel acestui tânăr niște laude nemeritate. El are indiscutabil talent, dar trebuie să se disciplineze artistic, să se autocenzureze.

Cu actorii, de asemenea, nu cred că a lucrat consecvent, în imprimarea unei anumite conduite de comportare a fiecărui personaj în parte. Excelentă ideea sa de a folosi două actrițe în travesti. Olga Tudorache a fost un Argante furios cu priviri prevestitoare de rele pentru fiul său, cu

un mers bărbătesc bine studiat. Tatiana Iekel ne-a plăcut foarte mult în Gêronte: gesturi și mimică de bătrîn obtuz și avar, dar și o anume blîndețe dezarmată a virstei. Cele două reputate actrițe au izbutit două creații de mare meserie. În Leandre l-am văzut cu plăcere pe Florin Vasiliu — ce păcat că așa de rar — și am avut impresia că regizorul n-a știut ce vrea cu acest personaj. Noroc că actorul — cu farmec și fler comic a rezolvat totul admirabil. Jean Lorin a făcut un Sylvestre cu o mimică perfect adecvată personajului: neliniștit, gînditor, cam opac. Simpatice, pline de grație dar și de umor Monica Ghiăță (Hyacinthe) și Magda Popovici (Zerbinette).

Dimitru Furdul a fost un Scapin de actor și nu de regie. Simpatice și volubil, el a jucat cu mobilitate și comic complice cu sala (cam răsfățat, dar dulce). A realizat cîteva momente de mare virtuozitate, dar am avut mereu impresia că aparține altei echipe de actori decît cea cu care juca de fapt.

Am lăsat cu bună știință la urmă o nedumerire a mea în legătură cu distribuția: studentul Laurian Livan și Octave. Slab, foarte slab, din toate punctele de vedere, fără haz și personalitate. N-am înțeles nici de ce a fost distribuit și nici de ce e student la teatru (sau poate nu e student la teatru...).

Decorurile Adrianei Leonescu, compuse din niște podiumuri variate ca dimensiune și înclinație, sînt interesante. Dar parcă puțin prea complicate pentru mișcarea scenică. Costumele aceleiași sînt însă foarte reușite.

GEORGE TIMCU

ANDREI ȘERBAN LA „LA MAMA”

Regizorul Andrei Șerban, al cărui nume este de multă vreme cunoscut dîncolo de hotarele țării, lucrează la New York, invitat fiind de către Fundația Ford, cu colectivul dramatic al celebrei La Mama Repertory Company. După ce a realizat cu acest colectiv o montare extrem de dinamică a piesei englezești din secolul al 16-lea Arden of Feversham (spectacol regizat și la Piatra Neamț), Șerban a primit oferta de a colabora cu Peter Brooks la noul Centrer For Theatre Research din Paris al acestuia din urmă. Aici, se pare, s-a născut ideea unui spectacol original pe tema Medeei, un experiment bazat pe texte de Euripide și Seneca, materializat în cele din urmă într-un mic teatru-studio aflat într-un subsol pe off-Broadway.

Henry Hewes semnează în The Saturday Review (numărul din 11 martie a. c.) cronica acestei neobișnuite producții dramatice. „Cincizeci și patru de amatori de teatru”, își începe el relatarea, „coboară treptele înspre pivniță, călăuziți doar de lumînările aprinse din mîinile actorilor. Izolați, ca într-o țară a nimănui, pe lungul coridor, simțim că în camera alăturată, cufundată în întuneric, ne așteaptă ceva inevitabil și îngrozitor. O femeie de culoare înainteașă pe coridor vorbind greaca clasică. Deși nu-i înțelegem cuvintele, anxietatea și teroarea pe care le simte sînt perfect exprimate de ochii ei, de gura ei fremătătoare și mai ales din sunetul vocii ei, care pare a proveni dintr-un emițător ascuns adînc în corpul negresei. Este Doica Medeei și știe ce se va întîmpla. Medeea, părăsită de către Jason pentru o tină ră prînșă corinthiană, se va folosi de puterile ei vrăjitoarești pentru a se răzbuna”.

Astfel introduși în atmosferă, spectatorii intră într-o încăpere mare și neluminată și se așează pe băncile aflate lîngă doi dintre cei patru pereți. În colțul cel mai îndepărtat al sălii se află, în lanțuri, Medeea, care proferează blesteme în greaca veche.

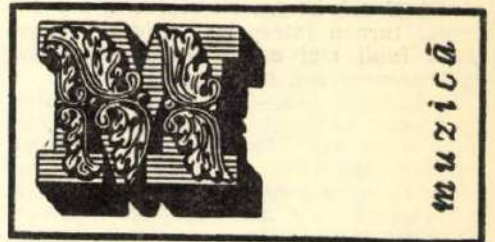
Spectatorul nu urmărește, de fapt, o povestire, ci participă la un ritual. I-ar fi, de altfel, greu să fiină pasul cu desfășurarea intrigii, întrucît actorii vorbesc numai în greaca și latina clasică. Ideea spectacolului este de a verifica dacă actorii

pot articula doar serii de silabe fără înfeles pentru public, captivînd, totuși, atenția acestuia prin intensitatea și veridicitatea emoțiilor exprimate prin sunet. Actorii au avut de învățat, cu destul efort, cum să producă sunete de acum 2000 de ani, să facă versurile grecești și latine să izvorască atît de convingător din emoția lor încît să nu pară nici pentru o clipă a fi recitate. Mecanica, mișcarea piesei este redusă la minimum, lăsînd sunetului supremația totală de a exprima emoțiile. Prin aceasta, Șerban a dorit să elimine din spectacolul teatral tot ceea ce e fals sau superfluu. „E cea mai pură și mai delicată angajare teatrală pe care am văzut-o în ultimul timp”, scrie cronicarul.

Faptul că sala poate cuprinde numai patruzeci și unu de spectatori pe seară, remarcă revista, creează mai multă dezamăgire în rîndul iubitorilor de teatru decît a creat, cu două stagioni în urmă, dificultatea de a găsi un loc la spectacolele Teatrului-laborator polonez al lui Jerzy Grotowski.

Nu orice spectator, desigur, va fi mulțumit de spectacol. Andrei Șerban însuși observă în rîndurile audienței oameni care plîng și oameni care cască. Pentru că un astfel de spectacol solicită celor prezenți mai mult decît prezența fizică și un oarecare interes în desfășurarea evenimentelor: le cere o dăruire emoțională aproape totală, o transpunere, de fapt, în situația tragică pe care încearcă s-o materializeze actorii. Pretențiile pe care regizorul le are atît față de actori cit și de spectatori sînt mari dar, după cum conchide Hewes, „rezultatul este că sintem provocați să ne examinăm propriile noastre idei preconcepute despre ceea ce așteptăm de la un spectacol dramatic”.

VIRGIL STANCIU

DORIN POP ȘI „CAPELLA TRANSILVANICA”

Rareori printre interpreții de valoare se pot întîlni imbinare, în mod proporțional, modestia cu înaltul nivel profesional. Această înmănușare de calități de mare preț, atît uman cit și artistic, denotă o atitudine plină de exigență, de probitate și răspundere față de fenomenul muzical. Repetăm cele spuse și altădată: „rareori” ne întîlnim cu un astfel de tip de artist. Și totuși, de vreo două decenii, o asemenea „rara avis” își desfășoară rodnică activitate pe meleagurile Clujului. Este profesorul Dorin Pop, amator al vieții muzicale corale din vechea cetate a Napocăi.

Pentru mulți dintre noi, prima audiere a vestitului cor „Madrigal”, ne-a reînviat în amintire unele dintre remarcabilele concerte ale corului filialei din Cluj a Uniunii compozitorilor, care a depus o susținută activitate concertistică între anii 1954—1959, sub conducerea lui Dorin Pop. În perioada 1960—67, dirijorul a cultivat cu precădere genul vocal simfonic, la aceleași înalte cote artistice, pentru ca începînd din anul 1967, să strălucească în fruntea corului de cameră al Conservatorului „G. Dima”.

În afara unor concerte care de fiecare dată au constituit veritabile evenimente muzicale în diferite orașe ale patriei, această formație a reușit să emoționeze profund și publicul de peste hotare. Amintînd despre glorioasele turnee în Danemarca (1968) și Polonia (1969), redăm în treacăt unele aprecieri pline de semnificație, apărute în presa respectivă. Astfel, printre articole ca: „Vigurosul cor românesc” sau „Un cor românesc splendid”, spicuim un citat din publicația „Kristeligt